

MŪSU BALSAS EUROPOJE

Nr. 13
2023 kovas

LCVA nuotr. 1990 m. kovo 11-ąją išrinkti LR Aukščiausiosios Tarybos Prezidiumo nariai skelbiant Aktą „Dėl Lietuvos nepriklausomos valstybės atstatymo“

psl.

3

R. JUKNEVIČIENĖ.
LIETUVA YRA
SĖKMĖS ISTORIJA

psl.

5

L. MAŽYLIS.
REMDAMI UKRAINĄ
IR MES PATYS LABIAU
VERTINAME SAVO LAISVĘ

psl.

8

A. KUBILIUS.
LANKĖSI KIJEVE
SU U4U DELEGACIJA

Su Kovo 11-ąja, Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo diena!

Mielieji,

Kovo 11-oji šiais metais yra ypatinga. Minėdami Kovo 11-ąją Rusijos karo prieš Ukrainą akivaizdoje tik dar geriau galime suvokti, kaip mums tada pasisekė ir kodėl turime visomis išgalėmis ginti Kovo 11-os pasiekimus. Dabar juos gina Ukraina. Todėl mes turime pareigą ginti Ukrainą.

*ELP delegacijos Lietuvoje pirmininkas
Andrius Kubilius*

Brangūs Lietuvos žmonės,

Kovo 11-oji ir šis karas...

Tai visiškai tiesiogiai susiję dalykai.

Prieš 33 metus mums savo karą pavyko laimėti, nes sugebėjome puikiai išnaudoti atsivėrusias galimybes. Tai buvo vos kiek daugiau nei dešimtmetis, leidęs mums įtvirtinti savo Kovo 11-osios kelią narystę ES ir NATO.

Ukrainos kančia tik patvirtina, koks teisingas buvo mūsų atkaklumas kuo toliau pabėgti nuo sovietinės erdvės, nuo Kremliaus kruvino glėbio.

Šiandien mūsų Kovo 11-ajai labai reikalinga Ukrainos pergalė. Kuo saugesnė erdvė į Rytus, tuo stipresnė Kovo 11-osios Lietuva.

Todėl ir šią Kovo 11-ąją, sveikindama Jus, sakau – Слава Україні!

*Nepriklausomybės Akto signatarė
Rasa Juknevičienė*

Mielieji,

sveikinu Jus su Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo diena. Kovo 11-ąją pasitinkame su dar stipresniu suvokimu, kad laisvė ir nepriklausomybė yra svarbiausios mūsų vertybės, didžiausias turtas ir nuolatinis siekis. Prieš 33 metus Lietuva pademonstravo vienybę siekiant Nepriklausomybės atkūrimo. Prisiminkime tą tautos dviasią ir šiandien, kai jau daugiau nei metus tęsiasi Rusijos pradėtas karas Ukrainoje. Būkime drąsūs ir išlikime kartu su Ukraina, nenustokime remti jos pergalės siekio, nes tiesa galiausiai laimės. O kartu saugokime savo laisvę, būkime aktyvūs piliečiai. Pagalvokime, kiek daug šiandien užtikrintumo mūsų šaliai suteikia buvimas lygiateise Europos Sąjungos ir NATO nare. Kiek daug saugumo suteikia mūsų pasirinkimas eiti demokratijos keliu, remtis Vakarų vertybėmis. Gerais tikslais ir darbais auginkime ir stiprinkime savo valstybę. Tikiu, kad išbandymai mus tik sustiprins. Būkime bendrystėje čia, Lietuvoje, ir visame pasaulyje.

Su Kovo 11-ąja, su Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo diena.

Prof. Liudas Mažylis

EP nuotr.

Nepriklausomybės Akto signatarė R. Juknevičienė: „Lietuva yra sėkmės istorija“

Kovo 11-osios išvakarėse kalbamės su Nepriklausomybės Akto signatarė, Europos liaudies partijos frakcijos vicepirmininke Rasa Juknevičiene apie šiandienos iššūkius Lietuvai, darbus Europos Parlamente bei Rusijos karo Ukrainoje pasekmes mums visiems.

Netrukus švęsime 33 metų Nepriklausomybės atkūrimo sukaktį. Kokia Lietuva yra šiandien lyginant su 1990-ųjų metų valstybe?

Kartais galvoju, kodėl man teko tokia likimo dovana, kad aš galėčiau prisiliesti tiesiogiai, balsuoti už Lietuvos Nepriklausomybę, labai tuo didžiuojuosi ir džiaugiuosi. Palyginti galėčiau netgi ne su tuomet buvusia situacija, kurią mes matome dabar iš nuotraukų, galime prisiminti, kaip atrodėme, koks tuomet buvo ekonominis gyvenimas, laisvė kalbėti, keliauti po pasaulį ir pan.

Pamenu 90-uosius metus, kai Kremlius bandė nuo mūsų atkirsti Vilniaus kraštą, pamenu save, dar tada jauną žmogų (mus, provincijoje išrinktus, apgyvendino sostinės „Draugystės“ viešbutyje), žiūrėjau iš dvylikto aukšto pro langą į miestą ir

verkiau, kad atims iš mūsų Vilnių. Nes toks planas buvo. Tačiau mes išvairavome, sugebėjome išeiti iš tų kataklizmų, esame per kelis dešimtmečius taip nutolę nuo to, kaip Rusija mus šimtmečiais laikė prirakinusi, juk turėjo nelikti nei lietuvių, nei Lietuvos, nebuvo mūsų. O Lietuva Moldovai, Sakartvelui, Ukrainai, Baltarusijai, 2020 metais parodžiusiai, kad yra gyva tauta, nekalbu jau apie tarpusavyje kariaujančius Armėniją ar Azerbaidžaną, yra švyturys, pavyzdys, sakyčiau – sėkmės istorija.

Aktyviai pasisakote už Ukrainos narystę Europos Sąjungoje ir NATO – kokios šalies perspektyvos tapti šių bendrijų nare?

Mums reikia Ukrainos ES ir NATO, kadangi ji yra stiprus Europos saugumo ramstis. Dėl narystės ES – svarbu pradėti derybas jau šiais metais. Tai Europos

liaudies partijos pozicija, kuri atitinka ir ukrainiečių lūkesčius.

Šiuo metu Ukrainos kariuomenė yra stipriausia ir labiausiai patyrusi Europoje, tad ji sustiprins europinę saugumo dimensiją mūsų transatlantiniuose ryšiuose. Turime didelių lūkesčių artėjančiam NATO viršūnių susitikimui Vilniuje ir kviečiame NATO šalis nares suteikti Ukrainai aiškias ir stiprias saugumo garantijas. Ukrainos narystė NATO žymiai prisidės prie Europos saugumo.

Kokius iššūkius Lietuvai jūs matote šiandienos kontekste?

Aišku, visi pasakys – karas. Daug kas to bijo ir supranta, kad ukrainiečiai gina ir mus. Normalūs, protingi žmonės, ne kokie nors Kremliaus gerbėjai, suvokia, kad karas yra ir iššūkis mums visiems. Ukrainos pergalė lems daug ką: ne tik mūsų saugumą ateityje, bet gali nulemti ir Rusijos ateitį. Lietuvoje yra daug vidaus dalykų, susijusių su tuo pačiu karu – bandoma žmonių nuotaikas, vidaus procesus paveikti hibridiniu karu, visokios ▶

dezinformacijos būdu, prisiminkime kaip prieš metus buvo bandoma Sausio 13-ąją „apspjaudyti“. Kartais dalis žmonių tai daro net nesuvokdami, kad jie yra įrankis kažkieno rankose, o yra dalis tokių, veikiančių kaip įrankis. Mes čia nesame išskirtiniai – taip yra ir Vokietijoje, ir Prancūzijoje, ir kitur. Kalbant apie Rusijos įtaką, Lietuva nėra blogiausioje padėtyje. Įsivaizduokite, jei Lietuvoje kuris nors

„Kalbant apie Rusijos įtaką, Lietuva nėra blogiausioje padėtyje.“

Fotografijos iš Lietuvos centrinio valstybės archyvo

partijos lyderis taip pasisakytų kaip S. Berlusconi Italijoje, teigęs, kad jei Zelenskis nebūtų „puolęs“ Donbaso, karas nebūtų kilęs? Galbūt yra ir pas mus taip galvojančių, bet nedrįsta viešai pasakyti, nes būtų viešai pasmerkti. O ten – yra.

Lietuvoje taip pat vyksta tie vidiniai procesai – apskritai, mūsų fronto linija dažnai eina per rinkimus – nuo savivaldybių rinkimų, iki prezidento rinkimų, ypačiai – prezidento. Kuomet Lietuvos žmonės turi susigaudyti iš niuansų, iš svarbių dalykų, kurių paviršiuje gal nesimato, kad pasirinktų tinkamą kryptį, o rinkimų rezultatai nenubloktų mūsų atgal.

Esate Europos Parlamento didžiausios politinės grupės, o taip pat Saugumo pakomitečio vicepirmininkė. Kaip agresija prieš Ukrainą pakeitė EP požiūrį į Europos bendrijos narių saugumą?

Pagal stojimo į ES sutartį, užsienio politika ir gynyba yra valstybių narių atsakomybė. Nei Europos Komisija, nei EP neturi daug sprendimų priėmimo galių saugumo srityje, tačiau po truputį, ypač šio karo metu, susiformavo nuomonė, kad šalims reikia didesnės koordinacijos saugumo ir gynybos klausimais. Todėl atsirado svarbių pokyčių, ES turi taikos palaikymui skirtą fondą, kuriame esantys pinigai iki šiol niekada nebuvo skiriami trečiosioms šalims įsigyti ginklų. Prasidėjus karui, ES Ukrainai skyrė paramą – ne tokią didelę, kaip Amerika ir šalys narės, bet ir nemažą, be to, ruošiasi skirti ir dar, kad Ukraina galėtų įsigyti ginklų. Tai yra didžiulis lūžis ES politikoje.

Be to, visiškai pasikeitė požiūris į mūsų regiono politikos – šiandien jau mūsų klausosi. Prieš šitą karą pirmą kartą Lietuvos parlamentarams buvo patikėtas svarbus postas – esu Europos liaudies partijos

frakcijos vicepirmininkė, atsakinga už užsienio ir saugumo politiką. Mūsų frakcija, vienijanti konservatorius bei krikščionis demokratų, EP yra pati didžiausia, joje yra 180 narių, kurie turi įtakos formuojant politiką. Į mūsų nuomonę tikrai įsiklausoma.

Labai smagu dirbti su Andriumi Kubiiumi, kuris yra puikus strategas, taip pat pasinėręs į Ukrainos reikalus. Kai EP priėmė rezoliuciją dėl specialaus tribunolo sukūrimo, kad neliktų nenubausti karo agresoriai, tai buvo mudviejų darbas: Andriaus idėja, mano darbas politinėje grupėje, po to – kitų politinių grupių įtikinimas, klausimo įtraukimas į darbotvarkę. Mūsų idėja tapo viso Parlamento, beveik 500 parlamentarų balsavimu priimta nuostata, kuri visam pasauliui pranešė, kad EP pasisako už specialaus tribunolo Putinui ir tiems nusikaltėliams, kurie šį karą pradėjo, įkūrimui. ■

Liudas Mažylis: „Remdami Ukrainą ir mes patys labiau vertiname savo laisvę“

Kovo 11-ąją šiemet pasitinkame tuomet, kai jau daugiau nei metus mums artima šalis Ukraina karo lauke gina savo laisvę prieš agresorę Rusiją. O neseniai Lietuva minėjo ir Vasario 16-ąją, Valstybės atkūrimo 105-ąsias metines. Europos Parlamento (EP) narys prof. Liudas Mažylis pastebi jaučiantis, kad karo fone mes ir patys pradėjome labiau vertinti savo Nepriklausomybę. „Nuo pat tada, kai atradau Vasario 16-osios Akto originalą, o tai įvyko jau beveik prieš 6 metus, Lietuvoje tautinė dvasia yra tikrai pakili. Tai jaučiame patitinkdami ir Kovo 11-ąją. O antrus metus iš eilės Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo dieną minime Ukrainai kovojant už savosios išsaugojimą. Remdami Ukrainą, jos pergalės siekj ir būdami tiesos pusėje mes ir patys labiau vertiname savąją laisvę. O ji tikrai nėra duotybė“, – teigia prof. L. Mažylis.

Neseniai paminėjome 105-ąją Lietuvos gimtadienį, Vasario 24-ąją suėjo metai nuo Rusijos pradėto totalinio karo prieš Ukrainą pradžios. Pasitinkame ir Kovo 11-ąją. Kokios šių datų reikšmės šiandieninių geopolitinių iššūkių kontekste?

Tai nėra tik datos, tai svarbių mūsų valstybės, valstybingumo procesų simboliai. Ir dabar, visai neseniai paminėjus Rusijos pradėto karo Ukrainoje metines, mes ir vėl pergalvojame savo istoriją, savo nepriklausomybės kelią nuo Vasario 16-osios iki Kovo 11-osios. O jis nebuvo lengvas. Paskelbus Vasario 16-osios Akta, teko laisvę ginti Nepriklausomybės kovose. Taip pat ką tik paminėjome Lietuvos

105-ąją gimtadienį. Vasario 16-osios Akte užkoduotos pagrindinės laisvės ir demokratijos idėjos įkvėpė mūsų tautą ir sovietmečiu siekti atkurti mūsų valstybės nepriklausomybę. Tai pavyko padaryti Kovo 11-ąją. Prieš tuos 33 metus ir aš buvau toje salėje, kai buvo atkurta Lietuvos Nepriklausomybė. Tuomet dirbau žurnalistu Sąjūdžio laikraštelyje „Kauno aidas“. Žvelgiant iš istorinės perspektyvos, viena yra šalies nepriklausomybės atkūrimas, o kita – tos laisvės ir demokratijos idėjų apgynimas. Toks ir turi būti mūsų siekis šiandien ir visados. Žinoma, taip pat svarbu šias datas minėti, švęsti Vasario 16-ąją ir Kovo 11-ąją savo šeimose, bendruomenėse, miestuose ar miesteliuose. Šiemet aš tradiciškai Vasario 16-ąją

minėjau su Lietuvos žmonėmis įvairiose šalies vietovėse. Taip pat buvau pakviestas šia proga aplankyti ir susipažinti su lietuvių bendruomenėmis Paryžiuje ir Notingame, Didžiojoje Britanijoje. Kas kart lankydamas mūsų tautiečius svetur, žaviuosi jų stipria meile tėvynei, kiekviena bendruomenė – išskirtinė. O Vasario 24-oji skirta prisiminti ir pagerbti už savo ir mūsų laisvę kovojančiai Ukrainai, jos tautai. Šiemet Lietuva „Radarom“ akcijoje paaukojo 14 milijonų eurų radarams Ukrainai. Galime tik didžiulius savo tauta.

Užsiminėte apie laisvės apgynimą. Kaip manote, kaip galime sustiprinti mūsų regiono saugumą? Ne kartą pasisakėte apie Baltijos Antantę ir jos idėjos pritaikymą dabar Rytų ir Šiaurės Europoje. Papasakokite plačiau.

1920 metais Bulduruose, prie Rygos, kur dabar Jūrmala, įvyko regiono valstybių: Suomijos, Estijos, Latvijos, Lietuvos, Lenkijos bei Ukrainos konferencija, kurios idėja buvo regioninio aljanso sukūrimas. Iš dalies po keliolikos metų jis transformavosi į kuklesnį „Baltijos Antantės“ projektą, nes aprėpė jau tik tris valstybes: ▶

Estiją, Latviją ir Lietuvą. Dabar NATO narystės siekia Švedija ir Suomija – tai mums, o ir visam Aljanso rytiniam flankui, labai svarbu, nes Baltijos jūra tuomet tarsi taptų NATO vidaus ežeru. O kartu dabartinis Rusijos karas prieš Ukrainą mus turi skatinti stiprinti ir pačios Lietuvos saugumą, pereiti nuo atgrasymo iki gynybos infrastruktūros sukūrimo ir karinio pasirengimo. Tuo pačiu svarbu stiprinti ryšius ir saugumo srityje su rytinio flango valstybėmis. Turime siekti ir Ukrainos narystės NATO po karo. Šiandien irgi tai jau galima svarstyti. Prezidentas Zelenskis yra pakviestas dalyvauti ir NATO viršūnių susitikime, kuris vyks šią vasarą Lietuvoje. Mano nuomone, Rytų ir Šiaurės Europos ateitis nėra įmanoma be Ukrainos narystės NATO. Kaip regime šiandien, mūsų Nepriklausomybę reikia ir toliau ginti, kaip ir prieš šimtą metų. O apie „Baltijos Antantę“ platesnį mano komentarą rasite ir šiame leidinyje.

Vasario pradžioje Prezidentas V. Zelenskis lankėsi ir Europos Parlamente Briuselyje, dalyvavo ES Tarybos posėdyje. Ukrainai jau yra ES šalis kandidatė. O kokie naujais ES, Europos Parlamento veiksmai remiant Ukrainą?

V. Zelenskio kreipimasis į mus buvo istorinė diena visiems Europos Parlamento

nariams: garbė gyvai išvysti Prezidentą, tikrąjį mūsų laikų lyderį. Labiausiai sujaudino, kai Prezidentas už paramą Ukrainai jos istorinėje kovoje ėmė dėkoti iš eilės visiems. Europarlamentarams, jų padėjėjams, kitų europinių institucijų pareigūnams, žurnalistams, policininkams, gaisrininkams, profesoriams ir dar daugybei žmonių. Tad Ukraina tikrai jaučia

„Ukraina tikrai jaučia ES pagalbą. Po pernai priimtos vienos iš svarbiausių rezoliucijų dėl Rusijos pripažinimo terorizmą remiančia valstybe, ES ėmėsi iniciatyvos įkurti specialų tribunolą Rusijos agresijos nusikaltimams Ukrainoje tirti.“

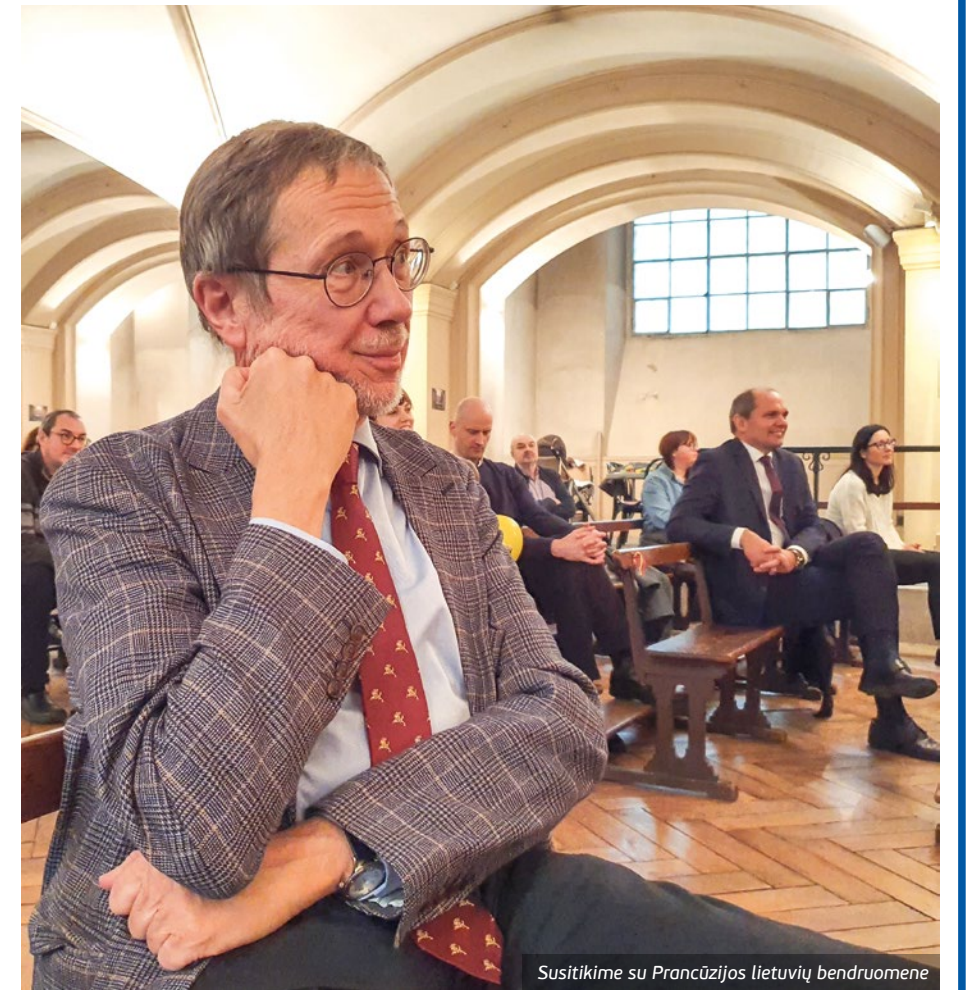
ES pagalbą. Po pernai priimtos vienos iš svarbiausių rezoliucijų dėl Rusijos pripažinimo terorizmą remiančia valstybe, ES ėmėsi iniciatyvos įkurti specialų tribunolą Rusijos agresijos nusikaltimams Ukrainoje tirti. Tarptautinės teisės ekspertai iš ES ir Ukrainos jau ne vieną mėnesį siekia, kad būtų įsteigtas specialus

tarptautinis tribunolas, kuris patrauktų baudžiamojon atsakomybėn maskvėnų federaciją ir jos sąjungininkų politinę bei karinę vadovybę. Todėl Europos Parlamente šiemet, sausio 19 d. beveik kone vienbalsiai išreiškėme vieningą poziciją balsuojant už rezoliuciją dėl tribunolo dėl agresijos nusikaltimo prieš Ukrainą steigimo. Tokie tribunolai yra žinomi nuo Niurnbergo proceso laikų. Tik dabar problema yra jurisdikcija. Tarptautinės teisės praktika atskleidžia, kad visi specialieji tribunolai dėl ginkluotų konfliktų buvo patvirtinti tik su Jungtinių Tautų Saugumo Tarybos intervencija. Todėl Rusijos pašalinimas iš JT Saugumo Tarybos taip pat privalo įgauti dar didesnę dėmesį. EP rezoliucijoje dėl tribunolo dėl agresijos nusikaltimo prieš Ukrainą steigimo yra užsimenama apie alternatyvius būdus veikti Saugumo Tarybai. Atsiradus grėsmei dėl tarptautinio saugumo ir taikos, JT Generalinė asamblėja gali būti suburta skubiai sesijai, jeigu didžioji dalis organizacijos narių palaiko tokią iniciatyvą. Tad, remiantis istorinėmis pamokomis, alternatyvos dėl specialiojo tribunolo egzistuoja. Europos Komisija dar praeitą rudenį pasiūlė atsakomybės už agresijos nusikaltimą prieš Ukrainą mechanizmą. Toks mechanizmas įtrauktų specialų nepriklausomą tarptautinį tribunolą, pagrįstą daugiašale sutartimi, ▶

arba į nacionalinę teisingumo sistemą integruotą specializuotą teismą. Politinė valia tarp ES valstybių konsoliduota, veikimo kryptys pasirinktos, o koordinuotas įrodymų rinkimas vyksta, todėl tik laiko klausimas, kada Rusija atsakys už karo nusikaltimus Ukrainoje. Taip pat ES Ukrainai sausį pervedė pirmąją finansinės paramos dalį – 3 milijardus eurų (iš 18 mlrd., numatytų šiemet). Tai makrofinansinė parama siekiant atstatyti būtinają Rusijos sugriautą infrastruktūrą; Ukraina galės toliau mokėti atlyginimus bei pensijas, išlaikyti ligonines, mokyklas. Vasario pabaigoje ES priėmė ir 10-ąją sankcijų Rusijai paketą. O mes Europos Parlamente raginame ir toliau kuo didesniais kiekiais tiekti modernią ginkluotę Ukrainai.

O kokie esminiai iššūkiai laukia toliau ES?

Karo prieš Ukrainą kontekste ES plėtra yra būtina. Vasarį dalyvavome EURONEST Parlamentinės Asamblėjos sesijoje Kišiniove, Moldovai kartu su Ukraina pernai suteiktas narių kandidačių į ES statusas. Bet to nepakanka. Ukraina ir Moldova turi būti nebe tik Rytų partnerės, o ir lygiateisės ES narės. Sakartvelas – tiek, kiek dėš nuoseklių pastangų – taip pat galėtų artėti prie narystės. O kartu turime nepasiduoti Rusijos propagandai ir gądinimams bei toliau aktyviai siekti, kad Ukraina laimėtų. Kartu privalome dar aktyviau siekti energetinės nepriklausomybės ir visiems laikams atsisakyti Rusijos iškastinio kuro. Svarbiausias tikslas turėtų būti visiškai atsisakyti rusiškų dujų. Štai dar 2022 m. vasarą skriejo grasinimai iš Kremliaus, kad Europa be rusiškų dujų sušals žiemą. Bet, kaip ir tikėtasi, šie grasinimai nepasiteisino. Tiek palankios oro sąlygos, tiek ir sumažėjęs šalių energetinis poreikis įveikė Putino „žimos karo“ strategiją. Pavyzdžiui, 2021 m. ES iš Rusijos importavo 41 proc. dujų, o 2022 m. – tik 7 proc. O dabar ES energetikos ministrai gruodį pagaliau sutarė dėl bloke galiosiančios gamtinių dujų kainų viršutinės ribos, kuri siekia 180 eurų už megavatvalandę (MWh). Dabar Europos energetikai dabar yra privalu laikytis Žaliojo kurso ir nuosekliai atsisakyti iškastinio kuro. ■

Susitikime su Prancūzijos lietuvių bendruomene

Asmeninio archybo nuotr. – Vizitas Nottinghamame

Asmeninio archyvo nuotr.

A. Kubilius kartu su tinklo „United for Ukraine“ delegacija lankėsi Kijeve bei paskelbė svarbią deklaraciją

Tarptautinio parlamentarų tinklo „United for Ukraine“ (liet. – Vieningi už Ukrainą) koordinatorių, Europos Parlamento narys Andrius Kubilius bei šio tinklo atstovų delegacija, kurią sudarė penkiolikos valstybių Užsienio reikalų komitetų vadovai bei jų pavaduotojai, vasario 23–24 dienomis lankėsi Kijeve (Ukraina), kur susitiko su aukščiausiais Ukrainos vadovais – Ukrainos prezidentu V. Zelenskiu, Aukščiausios Rados pirmininku R. Stefančiuuku, vyriausybės nariais, parlamentarais.

Prieš metus, tik prasidėjus karui, ėmėmės iniciatyvos burti tarptautinį paramos Ukrainai parlamentarų tinklą. Dabar tinklas jungia daugiau nei 400 parlamentarų iš viso demokratinio pasaulio. Pavyko nemažai pasiekti telkiant Vakarų politinę paramą Ukrainai. Ši delegacija, kurią suorganizavo aktyvus tinklo narys Žygimantas Pavilionis, yra labai simbolinis ir reikšmingas tokios paramos ženklas. Tai akivaizdus įrodymas, kad Ukrainos pergalė yra mūsų bendras reikalas. Ukrainiečiai aukštai vertina tinklo veiklą, o Rados Pirmininkas R. Stefančiuuk kaip padėkos ženklą ėteikė aukščiausią Rados apdovanojimą, nesutuojant kartoti, kad ne ukrainiečiai mums, o mes ukrainiečiams turime iš širdies dėkoti už jų kovą, – sakė A. Kubilius.

U4U delegacija, kuri baigė vizitą Kijeve, paskelbė svarbią deklaraciją: derybos dėl narystės Europos Sąjungoje turi prasidėti šiais metais; NATO viršūnių susitikimas Vilniuje liepos mėnesį turi priimti sprendimus dėl Ukrainos narystės.

„Svarbu tai, kad po tokiomis nuostatomis pasirašė daugelio ES valstybių užsienio ir gynybos reikalų komitetų pirmininkai. Taip pat ir Didžiosios Britanijos bei Islandijos atstovai. Būtų svarbu, kad panašias nuostatas skelbtų ir kitos delegacijos, kurios lankosi Kijeve. Ukraina turi specialią galią įtikinti besilankančius vakariečius paremti tokias ambicingas nuostatas“, – pažymėjo A. Kubilius.

Vizito metu vyko daug susitikimų, pokalbių bei interviu, taip pat delegacija

aplankė išlaisvintas teritorijas Kijevo regione.

A. Kubiliaus teigimu, Ukraina yra neįveikiama.

„Vėl lankėmės tragiškai išgarsėjusiose vietose, naujuose modernaus pasaulio barbarybės simboliuose. Pasaulis yra su Ukraina, bet barbarybei tereikia kelių be-

pročių. Atsakas beprotybei – ant griuvusių nutapytos saulėgražos!

pročių. Atsakas beprotybei – ant griuvusių nutapytos saulėgražos!“ – įspūdziais dalijosi europarlamentaras.

Vizitas Ukrainoje vyko Aukščiausios Rados pirmininko Ruslano Stefančiuuko kvietimu. Delegacija taip pat dalyvavo parodoje „Vieneri metai po Rusijos kriminalinės invazijos Ukrainoje“.

Asmeninio archyvo nuotr.

ELP frakcijos nuotr.

R. Juknevičienė Kijeve susitiko su aukščiausiais šalies vadovais bei išreiškė paramą Ukrainos siekiui tapti ES ir NATO nare

Parlamento Europos liaudies partijos (ELP) frakcijos delegacija, kurios sudėtyje ir jos vicepirmininkė užsienio reikalams ir saugumui Rasa Juknevičienė, vasario 27–28 dienomis lankėsi Kijeve (Ukraina). Politikų delegacija, vadovaujama frakcijos pirmininko Manfreda Véberio, susitiko su Ukrainos premjeru D. Šmyhaliu, Aukščiausios Rados pirmininku R. Syefančiuuku, politinių partijų lyderiais, Kijevo meru V. Kličko.

Tebesitęsiant Rusijos karui prieš Ukrainą europarlamentarai išreiškė paramą Ukrainai ir jos siekiui tapti ES ir NATO nare.

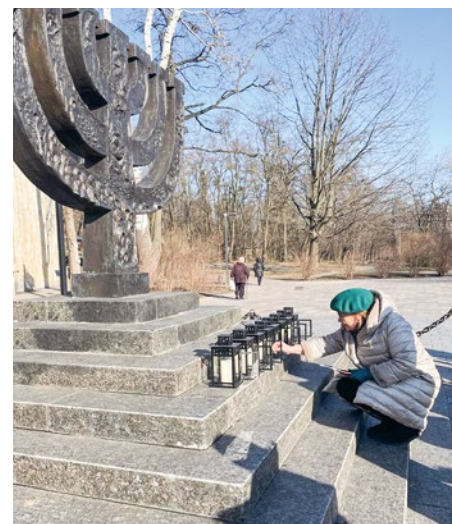
„Mums reikia Ukrainos ES ir NATO, kadangi ji yra stiprus Europos saugumo ramsis. Šiuo metu Ukrainos kariuomenė yra stipriausia ir labiausiai patyrusi Europoje,

tad ji sustiprins europinę saugumo dimensiją mūsų transatlantiniuose ryšiuose. Turime didelių lūkesčių artėjančiam NATO viršūnių susitikimui ir kviečiame NATO šalis nars suteikti Ukrainai aiškias ir stiprias saugumo garantijas. Esame įsitikinę, kad Ukrainos narystė NATO žymiai prisidės prie Europos saugumo“, – teigė ELP

frakcijos vicepirmininkė R. Juknevičienė.

Taip pat europarlamentarai pagerbė žuvusius už Ukrainos laisvę Rusijos-Ukrainos kare bei Holokausto aukas Ukrainoje, aplankė išlaisvintus Kijevo rajonus, susitiko su Ukrainos smegenų centrų atstovais.

Delegacijos sudėtyje taip pat buvo frakcijos vicepirmininkas Paulas Rangelis, EP pranešėjas Ukrainos klausimu Maiklas Galeris, EP pranešėja Ukrainos klausimu Tarptautinės prekybos komitete Sandra Kalnietė, EP pranešėjas Rusijos klausimu Andrius Kubilius ir kt. ■

EP nariai: „Turime padėti Ukrainai viskuo, kuo galime“

EP nuotr.

Vasario viduryje vykusioje Europos Parlamento plenarinėje sesijoje Strasbūre atskiru klausimu diskutuota apie jau metus trunkančią Rusijos brutalią agresiją prieš Ukrainą ir ES paramos būdus kariaujančiai ir karo nusiaubtai šaliai.

Sesijos metu kalbėdama Europos liaudies partijos (ELP) frakcijos vicepirmininkė Rasa Juknevičienė pabrėžė, kad pastarieji metai buvo siaubingi ir retoriškai klausė, kaip atrodytų Europa, jei Putinas būtų užėmęs Ukrainą per 3 dienas, kaip planavo?

„Tačiau būtų buvę daug blogiau, jei putinizacijos infekcija būtų apėmusi didelę Europos žemyno dalį. Šiandien Ukraina, mums padedant, laimi šį karą“, – sakė EP narė.

Pasak europarlamentarės, nuo mūsų priklauso, kaip greitai bus pasiekta užtikrinta Ukrainos pergalė. Prieš metus ukrainiečiai neišsigando, atremdami teroristinę Rusiją. Mes esame saugūs už Ukrainos pečių ir mums taip pat nevalia išsigąsti.

R. Juknevičienė pabrėžė neatidėliotinus veiksmus, siekiant padėti Ukrainai:

„Turime aprūpinti Ukrainą viskuo, ko jai reikia – oro gynybos sistemomis, naikintuvais, tankais, tolimojo nuotolio raketomis.

Turime pasirūpinti, kad kuo greičiau dar šiais metais būtų pradėtos derybos dėl narystės ES.

Negalime pakartoti NATO viršūnių susitikimo Bukarešte klaidos – privalome pakviesti Ukrainą prisijungti prie NATO šių metų NATO viršūnių susitikime Vilniuje.“

„Mūsų drąsa greičiau atneš pergalę ir išgelbės daugybę ukrainiečių gyvybių. Tai

gali nulemti ir pokyčius pačioje Rusijoje. Tačiau negalime bijoti Putino režimo žlugimo, – sakė EP narė.

Europos Parlamento pranešėjas Rusijos klausimu Andrius Kubilius pabrėžė, kad šis karas gali būti sustabdytas jau rytoj, jei Putinas nuspręstų atitraukti savo kariuomenę iš Ukrainos.

„Tačiau tai nerealu, todėl vienintelis kelias nutraukti šį tarptautinį nusikaltimą yra nugalėti Rusiją mūšio lauke. Pirmieji žiaurios karo metai parodė, kad motyvuotų Ukrainos karių ir Vakarų ginklų sąjunga yra žymiai stipresnė nei Rusijos kariniai pajėgumai. Štai kodėl ginklų tiekimas iš Vakarų yra esminis faktorius, galintis užbaigti šį karą“, – sakė EP narė.

Pasak A. Kubiliaus, tik nuo Vakarų priklauso, kiek ilgai tęsis šis kruvinas karas. Jis išsakė įsitikinimą, kad Vakarai turi visas galimybes padėti Ukrainai pasiekti pergalę per šiuos metus. Kad tai nutiktų, Vakarai turi nustoti bijoti Rusijos pralaimėjimo poveikio pačios Rusijos ateičiai.

„Tam, kad Europos žemyne įsivyrautų ilgalaikė taika, rusai turi būti įtikinti pamiršti savo imperines nostalgijas. Tai nutiks, tik jei Rusija bus nugalėta Ukrainoje, Putinas bus patrauktas atsakomybėn Tarptautiniame Tribunole, o Ukraina bus pakviesta į NATO“, – sakė A. Kubilius.

Europos Parlamentas paragino rimtai apsvaistinti galimybę Ukrainai tiekti naikintuvus, sraigtasparnius ir raketų sistemas,

o konfiskuotą Rusijos turtą panaudoti Ukrainos atstatymui.

Minėdami Rusijos karo prieš Ukrainą metines, europarlamentarai griežtai pasmerkė Maskvos agresiją ir pakartojo tvirtą solidarumą su Ukraina ir jos tauta. Jie priminė, kad Ukrainai būtina tęsti karinę pagalbą ir paragino rimtai apsvarstyti galimybę tiekti naikintuvus, sraigtasparnius, tinkamas raketų sistemas ir daugiau amunicijos. Ukraina turi sugebėti ne tik apsiginti, bet ir susigrąžinti savo tarptautiniu mastu pripažintas teritorijas, priduria EP nariai.

Rezoliucijoje EP paragino ES valstybes iki vasario pabaigos priimti dešimtąjį sankcijų prieš Rusiją paketą ir užtikrinti jau galiojančių sankcijų veiksmingą įgyvendinimą. Europarlamentarai taip pat pakvietė sukurti teisinį mechanizmą, leidžiantį konfiskuoti ES įšaldytą Rusijos turtą. Jis galėtų būti naudojamas Ukrainai atstatyti ir karo aukoms kompensuoti. Karui pasibaigus Rusija turi būti įpareigota sumokėti jai skirtas reparacijas, kurios prisidėtų prie Ukrainos atstatymo, įsitikinę EP nariai.

Europarlamentarai atkreipė dėmesį, kad Rusijos agresija iš esmės pakeitė geopolitinę padėtį Europoje, todėl ES turi priimti ryžtingus ir drąsius politinius, saugumo ir finansinius sprendimus. Jie pakartoja savo paramą Europos Vadovų Tarybos sprendimui suteikti Ukrainai ES šalies kandidatės statusą ir ragino jau šiais metais siekti pradėti stojimo derybas. EP rezoliucijos projektui pritarė 444 EP nariai, 26 nepritarė, o 37 susilaikė. ■

ELP frakcijos nuotr.

V. Zelenskis Europos Parlamente: Rusija yra grėsmė Europos gyvenimo būdui

Vasario pradžioje Briuselyje vykusioje neeilinėje Europos Parlamento sesijoje į europarlamentarus ir europiečius kreipėsi Ukrainos prezidentas Volodymyras Zelenskis.

Sveikindama V. Zelenskį specialiai sušauktoje EP plenarinės sesijoje, Parlamento pirmininkė Roberta Metsola kalbėjo: „Mes suprantame, kad jūs kovojate ne tik už savo, bet ir mūsų vertybes. Ukraina yra Europa, o jūsų šalies ateitis – Europos Sąjungoje.“ Ji pažymėjo, kad ES turi suteikti Ukrainai galimybę pasinaudoti „greičiausiu stojimo procesu“ ir kartu „duoti tolimojo nuotolio sistemas ir naikintuvus, kurie gintų

laisvę, kuri per ilgai buvo suprantama kaip įprasta duotybė“.

Ukrainos prezidentas kalbėjo, kad Rusija siekia sunaikinti ne tik Ukrainos, bet ir Europos gyvenimo būdą. V. Zelenskiui Europa – tai žemynas, kuris remiasi taisyklėmis, vertybėmis, lygybe, teisingumu ir yra „ta vieta, kur Ukraina jaučiasi kaip namuose“. Kremlius siekia sunaikinti Europos vertybes, o Ukraina kovoja ir gina Europą nuo jos vertybėms priešišku jėgų,

kalbėjo jis.

V. Zelenskis padėkojo visiems europiečiams, kurie remia Ukrainos kovą su Rusijos okupantais ir padeda Ukrainos pabėgėliams. Jis paragino Europą ir Ukrainą kartu kurti ateitį.

„Mūsų vaikų ir provaikaičių svajonių išsipildymo sąlyga – taika ir saugumas. Svajonės neišsipildys, jei nepažabosim priešiškos jėgos, bandančios iš mūsų pavogti Europą,“ – pridūrė prezidentas.

V. Zelenskis Europos Parlamente lankėsi pirmą kartą. ■

EP nuotr.

R. Juknevičienės iniciatyva sovietinių tremčių aukų pagerbimas taps tradiciniu Europos Parlamento renginiu

Europos Parlamento vadovybė vasario 16 d. nusprendė kasmet birželio viduryje minėti Europos atminties dieną, jos metu pagerbiant sovietų režimo aukas. Tą dieną bus skaitomos ištremtųjų iš SSRS okupuotų teritorijų pavardės.

Šios iniciatyvos ėmėsi EP narė Rasa Juknevičienė, jai pritarė 65 europarlamentarai iš įvairių politinių grupių. Balsuojant dėl šio EP Pirmininkės Robertos Metsolos pasiūlymo neprieštaravo nė vienos politinės grupės atstovai.

Pirmąkart ištremtųjų pavardės prie Europos Parlamento buvo skaitomos prieš porą metų, minint 80-ąsias tremčių metines. Į renginį įsitraukė parlamentinė EP narių grupė „Europos atminčiai“, Europos atminties ir sąžinės platforma,

ambasados, įvairių šalių bendruomenės Belgijoje, Lietuvos rezistencijos ir genocido centras.

Praėjusiais metais skaitytos pavardės ištremtųjų iš Lietuvos, Latvijos, Estijos, Lenkijos, Ukrainos, Moldovos, Čekijos bei Vengrijos.

„Neįvertinti nusikaltimai gimdo naujus. Dabartinės Rusijos nusikaltimai Ukrainoje didele dalimi vyksta ir dėl to, kad SSRS nusikaltėliai išvengė tarptautinių tribunolų, – pažymi renginio iniciatorė

ELP frakcijos nuotr.

Europos Parlamento narė Rasa Juknevičienė. – Deportacijos, lageriai – vienas iš žiauriausių sovietų nusikaltimų, todėl simbolinis pavardžių skaitymas prie Europos Parlamento, kai visų nukentėjusių tautų atstovai susiburia kartu, turi didžiulę prasmę. Europos Sąjungos tautų bendra istorinė atmintis yra pagrindas solidarumui, pamatinė bendro taikaus sugyvenimo vertybė“. ■

Europos Parlamentas paragino ES mažinti priklausomybę nuo rusiškų trąšų

Vasario 16 d. europarlamentarai paragino padėti ūkininkams išgyventi Rusijos sukeltą mineralinių trąšų ir energetikos krizę bei ilgainiui užtikrinti ES savarankiškumą trąšų srityje.

Priimtoje Europos Parlamento rezoliucijoje įspėjama, kad trąšoms gaminti naudojamos Rusijos dujos prisideda prie karo Ukrainoje finansavimo. Todėl europarlamentarai ragina kuo greičiau skirti pakankamai išteklių, kad būtų panaikinta priklausomybė nuo šių dujų. Jie apgailestauja, kad artimiausiu metu nėra realu ES savarankiškai apsirūpinti mineralinėmis trąšomis, nes jų žaliavos

(dujos, fosforas ir kalis) daugiausia išgaunamos už ES ribų ir dažnai autokratiškos režimų valdomose valstybėse. Europarlamentarai siūlo padėti ūkininkams ir leisti naudoti žemės ūkio rezervą, pratęsti laikiną importo muitų mineralinėms trąšoms, išskyrus trąšas iš Rusijos ar Baltarusijos, suspendavimą bei parengti bendro trąšų pirkimo ES lygiu mechanizmą.

Ilgalaikėje perspektyvoje būtina didinti

ES savarankiškumą trąšų srityje, mažinant priklausomybę nuo iškastinio kuro, skatinant organinių trąšų gamybą ir pasitelkiant atsinaujinančiųjų išteklių energiją bei perdirbtas maisto medžiagas trąšų gamybai, įsitikinę europarlamentarai.

Praėjusių metų pradžioje Rusijai užpuolus Ukrainą prasidėjo pasaulinė mineralinių trąšų ir energetikos krizė, dėl kurios kyla grėsmė, kad pasaulyje gali trukti maisto ir didėja jo kainos. 2022 m. rugsėjį azoto trąšų kainos padidėjo 149 proc., o didžiausi pasaulyje trąšų gamintojai uždirbo rekordinį pelną. ■

ES paskelbė 10-ąją sankcijų Rusijai paketą

Europos Komisijos pirmininkė Ursula von der Leyen prieš pirmąsias karo metines, paskelbė 10-ąją sankcijų paketą Rusijai dėl invazijos į Ukrainą.

Jau beveik metus Rusijos agresijos karas sėja mirtį ir destruktiją, – sakė U. von der Leyen. „Kaltininkė turi už tai sumokėti“, – pridūrė ji.

Į paketą įtraukti 11 mlrd. eurų vertės ES eksporto draudimai pramoninėms prekėms ir svarbiausioms technologijoms ir

47 naujų elektroninių komponentų, naudojamų Rusijos ginklų sistemose, kontrolė. Tikslas – nusitaikyti į pramonės gaminius, „kurių Rusijai reikia ir kurių ji negali gauti iš kitų šalių, pavyzdžiui, Kinijos“, – sakė U. von der Leyen.

Komisijos pirmininkė sakė, kad Iranas

turi būti įtrauktas į Rusijos sankcijas, susijusias su Teherano tiekiamais dronais, naudojamais Kremliaus atakose prieš Ukrainą. Sankcijos bus įvestos septynioms Irano organizacijoms. ES yra „pasisirengusi į sąrašą įtraukti ir kitus Irano bei kitų trečiųjų šalių [ne ES] subjektus, kurie Rusijai tiekia jautrias technologijas“, – sakė ji, pridurdama, kad tai turi būti platesnė atgrasymo priemonė. ■

EP nuotr.

Liudas Mažylis. Baltijos Antantė: praeities ambicija, o gal ir dabartinis regioninio saugumo garantas?

1920 metais Bulduruose, prie Rygos įvyko regiono valstybių: Suomijos, Estijos, Latvijos, Lietuvos, Lenkijos bei Ukrainos konferencija, kurios idėja buvo regioninio aljanso sukūrimas. Tai buvo vienas iš pirmųjų bandymų sukurti daugiašalį bendradarbiavimo formatą tik ką po karo suverenitetą atgavusioms Baltijos valstybėms. Iš istorijos žinome, kad valstybių kaimynių aljansas nevirto rimta gynybine sąjunga. Iš dalies 1920-ųjų idėjos po keliolikos metų transformavosi į kuklesnį „Baltijos Antantės“ projektą. Kuklesnį, nes aprėpė jau tik tris valstybes: Estiją, Latviją ir Lietuvą. O dabartinis Rusijos karas prieš Ukrainą NATO rytinio flango valstybių aljanso idėją, perspektyvoje įjungiant ir Ukrainą, padaro vėl aktualią.

Glaužios politinės sąjungos idėja tarp Baltijos valstybių pradėjo cirkuliuoti politinio elito gretose dar nuo 1914 m. Tačiau tik atgavus nepriklausomybę 1917–1918 m. Baltijos rytinio kranto valstybės galėjo imtis veiksmų. Baltijos Antantės idėja simbolizavo esminį saugumo regione garantą tik ką po Pirmojo pasaulinio karo susikūrusiems Lietuvai, Latvijai ir Estijai. Aki-

vaizdu, kad pavienės valstybės didžiųjų geopolitinių lūžių Europoje akivaizdoje nesitikėjo atsilaikyti prieš Sovietų Rusijos kėslus (svarstyta ir eventuali Vokietijos grėsmė). Tad pirmasis žingsnis valstybių saugumo aljansui sukurti buvo 1920-ųjų metų konferencijos sušaukimas Bulduruose. Pirminė idėja buvo kurti ryšius tarp Baltijos regiono valstybių, derinant užsienio politiką bei siekiant reguliuo-

ti sprendimus ekonominėje, politinėje, socialinėje sferose. Tačiau Baltarusijos teritorijų ir Ukrainos klausimai taip pat tiesiogiai lietė Baltijos valstybių saugumą. Todėl Bulduruose svarstytos idėjos iš tiesų simbolizavo Rytų Europoje esančių valstybių politinę sąjungą. Visgi dėl sudėtingų geopolitinių aplinkybių – pavyzdžiui, dėl Lenkijos ir Lietuvos konflikto dėl Vilniaus krašto – konferencijoje parengtas politinis susitarimas nebuvo pasirašytas.

Tačiau 1934 m. rugsėjo 12 d. Ženevoje buvo pasirašyta Supratimo ir bendradarbiavimo sutartis tarp Lietuvos, Latvijos ir Estijos. Ja buvo nubrėžtos gairės glaudžiam šių valstybių bendradarbiavimui, ypač užsienio politikos srityje. Sutartis turėjo galioti 10 metų, o vienas iš ▶

svarbiausių jos tikslų buvo atgrasyti nacistinę Vokietiją. Sutartyje buvo numatyta abipusė gynybos pagalba užpuolimo atveju ir kas pusmetį vykstantys užsienio reikalų ministrų susitikimai, skirti koordinuoti pasirašiusių šalių užsienio politiką bei diplomatinę veiklą. Tačiau esminė šios sutarties tarp Baltijos valstybių problema buvo gynybos politikos koordinavimo trūkumas. Taip pat valstybių bandymas palaikyti neutraliteto politiką Sovietų Sąjungos ir Vokietijos atžvilgiu sutrukdė numatyti galimas karines grėsmes. Deja, Baltijos Antantei nepavykus integruoti karinių aljanso elementų, regioninio saugumo iššūkiai taip ir liko neišspręsti, o prasidėjus Antrajam pasauliniam karui ši sąjunga žlugo. Vis tik galima teigti, kad ekonominiame, socialiniame ir kultūriniame lygmenyje ši sąjunga buvo sėkminga, o bendradarbiavimas tarp Baltijos šalių atgimė Baltijos Asamblėjos forma.

☞ Jau beveik metus vykstantis totalinis Rusijos karas Ukrainoje vėl skatina svarstyti Baltijos Antantės bendradarbiavimo formato idėją kaip vieną iš galimų saugumo variantų.

Jau beveik metus vykstantis totalinis Rusijos karas Ukrainoje vėl skatina svarstyti Baltijos Antantės bendradarbiavimo formato idėją kaip vieną iš galimų saugumo variantų. ES narės bent jau vadovų lygmenyje ne kartą yra diskutavusios apie Europos gynybinės sąjungos idėją. Mažos Europos valstybės, konkrečiai Rytų Euro-

poje, pačios savarankiškai niekada nepajėgs užtikrinti savo saugumo. Juk dar neseniai Prancūzija ir Vokietija buvo laikomos lyderėmis būtent dėl Europos saugumo architektūros atnaujinimo. Šios valstybės iki karo Ukrainoje buvo pagrindinės Europos saugumo autonomijos šalininkės, tačiau Rusijos agresijos akivaizdoje autonomijos idėjos taip ir liko parašėse. O ir pati idėja dėl Europos kariuomenės nėra nauja. Visgi Baltijos šalys skeptiškai vertino Europos karinio aljanso galimybę, ypač dėl to, kad tai galėtų pakenkti NATO vaidmeniui, o užduotys ir tikslai, tikėtina, persipinti.

Dabartiniai ES gynybiniai pajėgumai yra paremti bendra saugumo ir gynybos politika (BSGP), kuri sutelkia ES operatyvinius ir techninius pajėgumus organizuoti civilines ir karines misijas bei vykdyti operacijas už bendrijos ribų. Iš esmės BSGP veikia kaip konfliktų prevencija ir taikos palaikymas, taip pat yra skirta krizių valdymui, bendroms nusiginklavimo operacijoms, karinių konsultacijų ir pagalbos užduočių, humanitarinės pagalbos ir gelbėjimo bei stabilizavimo po konfliktų užduočių koordinavimui ir įgyvendinimui. Vis dėlto ES geriausiai sekasi naudoti normatyviąją galią, todėl BSGP misijų pajėgumai apsiriboja tik ribotu dalyvavimu konfliktų ir humanitarinių krizių valdyme. Bendra ES kariuomenė kol kas yra mažai tikėtina. Bet, remiantis naujaisiu ir Tarybos oficialiai patvirtintu 2022 m. gegužės ES strateginiu kompasu, rekomendacijos atspindi konkretų poreikį sustiprinti karinių pajėgų operacinį lygmenį, pavyzdžiui, BSGP padidinant aktyvaus personalo skaičių.

Visgi transatlantinio saugumo garantu toliau išlieka NATO, neįsivaizduojama

Asmeninio archyvo nuotr.

be Jungtinių Amerikos Valstijų. Akivaizdu, kad NATO partnerių fizinis buvimas Rytų Europoje yra nepakeičiamas. Tačiau sprendimų priėmimo lygmenyje, derinant esminius regiono saugumo klausimus, Baltijos valstybėms būtų naudinga turėti savo „Antantę“. Aišku, jeigu dar ir buvo praecityje kokių nors abejonių dėl gynybos politikos krypties, dabar visos NATO rytinio flango valstybės vieningai sutaria dėl regioninės saugumo struktūros bei gynybos biudžetų didinimo iki 2 proc. nuo BVP. Baltijos jūros šalių bendrystė įrodo Suomijos ir Švedijos pateiktos paraiškos dėl narystės NATO. Baltijos šalims tai nepaprastai svarbu, nes iš esmės tai didina mūsų regiono saugumą. Ateityje, kai abiejų valstybių narystė bus ratifikuota, bendros karinės pratybos kartu su JAV, Lenkija bei Ukraina ir bus pagrindinis pamatas kuriant Rytų Europos saugumo architektūrą.

O kalbant apie politinius aljansus, Ukrainai Baltijos Antantės principu pagrįstas aljansas galėtų suteikti galimybę atsidurti dar arčiau ES politinių diskusijų, kol laukiama visavertės narystės. Saugumo politikos klausimai, konkrečiai – NATO rytų flango, galėtų būti prioritetai. Tokio aljanso kūrimas jau ne tik pareiškimas, o ir realiomis struktūromis siųstų stiprią žinią, kad nuo Baltijos iki Juodosios jūros regiono saugumas suvokiamas vienodai ir grindžiamas realia sąveika. Aljanso narės galėtų dar efektyviau koordinuoti savo veiksmus bei pozicijas kituose tarptautinėse organizacijose dėl Ukrainos. Kalbant be užuolankų, Ukraina jau ir dabar gali būti vadinama *de facto* aljanso nare. Jos kariuomenė yra nuolat apmokoma sąjungininkų, o ginkluotė vis ryžtingiau teikiama, tad liko tik formaliai šią narystę, įveikus politinius barjerus, įforminti. Gynybinė siena, besitęsianti nuo Švedijos iki Ukrainos, absoliučiai izoliuotų Rusiją. O net ir šiuo metu, jeigu dėl politinės valios trūkumo arba galimų implikacijų Ukrainos narystė NATO tebėra preliminarinių svarstymų stadijoje, jai vis tiek reikia ruošti, nes tai tik laiko klausimas. Todėl ir kitomis formomis daugiau kaip prieš 100 metų iškeltas Buldurių konferencijos idėjas mūsų epochoje privalome įprasinti kuriant naujus daugiašalio bendradarbiavimo formatus. ■

L. Mažylis su Ukrainos delegacija EURONEST PA sesijoje Moldovoje

Liudas Mažylis. Moldovoje – europietiškos galimybių metas

Vasario 20 d. EURONEST parlamentinės asamblėjos nariai Kišiniove, Moldovoje, susirinko į 10-ąją eilinę sesiją. Dalyvavo Ukrainos ambasadorius, Moldovos ekonomikos ministras, Europos Komisijos, Europos investicijų banko atstovai, Europos Parlamento, Ukrainos Rados, Moldovos, Sakartvelo, Armėnijos, Azerbaidžano parlamentų deputatai ir demokratinės Baltarusijos opozicijos atstovai. Prieš asamblėjos atidarymo sesiją vyko komitetų ir darbo grupių posėdžiai, kuriuose daugiausia dėmesio buvo skiriama karo Ukrainoje poveikiui Rytų partnerystei, o darbotvarkėje dominavo regioninio saugumo, ekonominės integracijos, energetinio saugumo klausimai. Diskusijų metu, priimančios rezoliucijas bei bendraujant su Moldovos valdžios, ES institucijų atstovais, įvairių valstybių diplomatais, tapo aiškesnė regiono eurointegracinė perspektyva, be kitko, ir pačios Moldovos politikos raidos būklė.

Visgi verta paminėti, kad Moldova – viena iš labiausiai Rusijos karo Ukrainoje politškai ir ekonomiškai paveiktų valstybių Rytų Partnerystės regione. Pavyzdžiui, sieną kirtusių politinių pabėgėlių skaičius šiuo metu siekia 645 tūkst., o dabartiniu vertinimu šalyje yra beveik 100 tūkst. oficialiai registruotų pabėgėlių. Tačiau Moldovos nusiteikimas narystei ES čia yra labai ryškiai juntamas. Dabartinė Moldovos vadovybė įgyvendino daug demokratijos stiprinimo pokyčių.

Vertinant energetikos pokyčius, nereikia pamiršti, kad nuo sovietmečio Moldovoje (o ir kitose Rytų kaimynystės valstybėse)

dujos ir šildymas šeimų ūkiams kainavo du kartus daugiau palyginti su Ukrainoje. Tad Rusijos pradėtas energetinis šantažas iš pradžių sukėlė nemažą šoką. Gamtinės dujos, kurios prieš tai sudarė 56 proc. viso Moldovos energijos tiekimo, buvo 100 proc. importuojamos iš Rusijos per Ukrainą. Vis dėlto Moldovos vyriausybė susitvarkė su iššūkiais ir įvedė efektyvų kompensacijų mechanizmą. Pagaliau – pirmą kartą istorijoje – ši šalis nebėra priklausoma nuo Rusijos kaip vienintelio energijos tiekėjo. Moldovos valdžia – panašiai kaip Lietuvoje prieš kažkiek laiko – drąsiai planuoja naujas energetikos išteklių tiekimo jungtis. Konstruktiviai kalbama ir apie

atsinaujinančios energetikos ateitį. O valstybės raida kažkuo primena poros dešimtmečių Lietuvos praeitį. Sovietmečio paveldą (ir fizinį, ir mentalinį) pamažu, bet įtikinamai išstumia pažangi europeizacija. Kaip pas mus „ėjo“ skandinaviško kapitalo bankai, taip dabar į Moldovą atėjo lietuviško kapitalo bankas, ir, beje, yra pirmaujantis. Vargu ar daug pozityvo atneštų esamos padėties sugrėsminimas (o tokių simptomų viešojoje erdvėje kartais pastebime). Geopolitiškai, Rusijai prarandant įtaką bei galią, nuolat minima potenciali fizinė Padniestrės grėsmė kuo toliau, tuo labiau eis į antrą planą. Tas pat pasakytina ir apie kitas, tarp jų hibridines, grėsmes.

Viena vertus, atrodo, kad šalyje vykstantys protestai neapsieina be Kremliaus įtakos. Tačiau kalbant bendrai, tai yra perdėtai sureikšminama. Keli šimtai moldavų jau buvo išgąbenti atgal į namus po sausio 19 d. patriukšmavimo – visuotiniai kalbama, kad kiekvienas gavo po 20 eurų už tą pasivažinėjimą... Dar nebūtinai jie yra promaskvietiški, bet va vis pinigai kišenėn! Viešojoje erdvėje kartais pernelyg sutirština provokacijų grėsmės. Čia ▶

L. Mažylis pirminkauja vienam iš EURONEST PA sesijos Moldovoje posėdžių

pabuvus neatrodo, kad daugelis Moldovos gyventojų joms pasiduotų. Valdžia stabili, proeuropietiška vyriausybė toliau tęsia darbus. Moldova stengiasi – galėtų paspartinti sprendimus ir ES institucijos.

Moldovos valdžia stabili, proeuropietiška vyriausybė toliau tęsia darbus. Moldova stengiasi – galėtų paspartinti sprendimus ir ES institucijos.

Žinoma, bendrija turi labai svarbų vaidmenį Moldovai formuojant ekonominę ir politinę saugumą. Per 2022 metus ES valstybių lyderiai turėjo rekordiškai didelį skaičių susitikimų su Moldovos Prezidentu M. Sandu. Europos Parlamentas taip tęsia savo įsipareigojimus sprendžiant Moldovos integracijos į ES klausimus. Pavyzdžiui, 2022 m. gegužės 5 d. Europos Parlamentas patvirtino

Metinę ES ir Moldovos Respublikos asociacijos susitarimo įgyvendinimo ataskaitą. Raporte akcentuojamas struktūrinio bendradarbiavimo poreikis tarp EP narių ir Moldovos parlamento narių, konkrečiai – dėl reformų vykdymo ir stebėsenos. Taip pat svarbus akcentas buvo paminėtas dėl poreikio Europos Komisijos lygmeniu įsteigti Moldovos paramos grupę, kuri būtų sudaryta pagal Ukrainai sukurtos grupės pavyzdį ir teiktų būtiną techninę pagalbą reformoms remti.

Tačiau kalbant apie konkrečią, šiuo metu reikalingą paramą Moldovai, ES institucijos tęsia jau anksčiau pradėtą iniciatyvas. Pavyzdžiui, 2023 m. sausio 24 d. Komisija pasiūlė padidinti Moldovai teikiamą makrofinansinę pagalbą (MFP) iki 145 mln. eurų, taigi bendra 2023 m. šiai šaliai teikiamos MFP paramos suma sieks 295 mln. eurų. Kalbant apie energetinės naštos mažinimą, Komisija praėitą rudenį pateikė 200 mln. eurų vertės paketą energetiniam saugumui, iš kurių pusė būtų skiriama dotacijomis, o kita pusė –

paskolomis. Šiuo žingsniu siekiama ne tik palengvinti naštą gyventojams, tačiau ir padėti diversifikuoti energijos rinką. Prieš tai ES Moldovai skyrė dar 60 mln. eurų finansinę pagalbą – mazutą iš Rumunijos. ES delegacija Kišiniove sutelkė 5 mln. eurų, skirtus pažeidžiamiausioms grupėms, kurios labiausiai nukentėjo dėl energijos kainų augimo. Taip pat bendradarbiavimas su Moldova yra stiprinamas saugumo ir gynybos srityje. 2022 m. buvo inicijuotas ES ir Moldovos aukšto lygio politinis ir saugumo dialogas, siekiant stiprinti bendradarbiavimą vykdant bendrą saugumo ir gynybos politiką. Akivaizdu, kad Moldova vykdo reformas, po kurių ji virsta kuo tikriausia Europos dalimi. Jau dabar bendrai 60 proc. Moldovos eksporto keliauja į ES valstybes. Palaipsniui ES rinka Moldovai taps dar svarbesnė, ypač kai išsamios ir visapusiškos laisvosios prekybos erdvėje (DCFTA) bus įgyvendinti europiniai prekių standartai. Ši valstybė – tikrai reali kandidatė tapti dar viena sėkminga ES nare, o į išskylančias grėsmes ji reaguos operatyviai ir tinkamai. ■

R. Krūšinskaitės nuotr.

Europarlamentarė R. Juknevičienė Alytuje susitiko su miesto visuomene

Susitikime su europarlamentare Rasa Juknevičiene alytiškiai susipažino su Europos Parlamento (EP) veikla ir išgirdo atsakymus į rūpimus klausimus – karo Ukrainoje aktualijas, ekonominę ir gynybinę saugumą bei pasvarstymus, kokių sprendimų galima tikėtis po vasarą Vilniuje vyksiančio NATO viršūnių susitikimo.

Alytus tapo pirmąja stotele, kurioje EP biuras Lietuvoje startavo su nauju renginių ciklu „Pusryčiai Europoje“ ir alytiškius pakvietė diskutuoti rūpimais klausimais – su kokiais iššūkiais susiduria Europos Sąjunga (ES) bei EP ir ką dėl to daro.

Renginį, kurio tikslas, kad žmonės daugiau sužinotų apie EP veiklą, organizavo EP biuras, Europe Direct Alytus ir Nacionalinių nevyriausybinių organizacijų koalicija.

Pirmoje susitikimo, vykusio kavinėje „Dzūkų alaus restoranas“, dalyje europarlamentarė, Europos liaudies partijos frakcijos vicepirmininkė R. Juknevičienė alytiškiams papasakojo apie EP ir parlamentarų darbą.

Kaip Europos liaudies partijos frakcijos, turinčios apie 170 narių, viceprezidentė, R. Juknevičienė yra atsakinga už užsienio politiką ir saugumą. „Tai didelė atsakomybė formuoti šios grupės politinę poziciją“, – sakė europarlamentarė.

Anot R. Juknevičienės, frakcijos veikla apima ir tankų tiekimą Ukrainai, ir rezoliucijų rengimą dėl specialiojo tribunolo steigimo bei Rusijos paskelbimo teroristine valstybe.

Parlamentarė pasidžiaugė, kad po praėjusių metų vasario 24-osios, kai Rusija užpuolė Ukrainą, Baltijos valstybių žodis

EP tapo svarbus: „Šiandien visai kitaip įsiklausoma į mūsų žodžius, mūsų nuomonė yra gerbiama. Mes jau nesame rusofobai, perlenkiantys lazda. Man be galo svarbu, kad Europa ir visas pasaulis suvoktų, jog laiku neįvertinti nusikaltimai (stalinizmo ir kiti) sukūrė tai, ką dabar turime. Tai sugrįžo baisiomis netektimis, krauju“, – pabrėžė europarlamentarė.

Europarlamentarė po diskusijos su alytiškiais Alytaus kolegijoje susitiko su miesto gimnazijų moksleiviais, taip pat su Trečiojo amžiaus universiteto atstovais. ■

J. Petronio nuotr.

Vilniaus knygų mugėje L. Mažylis pristatė naujausią savo knygą apie karo paženklintus metus Europoje

Europos Parlamento (EP) narys prof. Liudas Mažylis Vilniaus knygų mugėje vasario 23 d. pristatė naujausią, jau trečiąją, savo knygą apie veiklą EP ir politines aktualijas „Vėl karas Europoje“.

Totalinio Rusijos karo prieš Ukrainą metinių išvakarėse Vilniaus knygų mugėje pristačiau naujausią savo knygą apie karą Europoje. Politiniu dienoraščiu parašyta knyga apima visus 2022-uosius metus: nuo stiprios karo nuojautos, karo pradžios – Vasario 24-osios, Rusijos agresijos ir teroro prieš Ukrainą, ukrainiečių ryžto iki kasdienių spėdimų Europos Parlamente, Europos Sąjungos laikysenos“, – savo naujausią knygą aptarė prof. L. Mažylis. Pasak jo, „Vėl karas Europoje“ atspindi kaip keičiasi Europa ir demokratinis pasaulis, kaip naujai suvokiami geopolitiniai iššūkiai ir Lietuvoje.

„Ši mano knyga yra išskirtinai emociškai nelengva, nes ar gali būti kitaip, kai visi klausimai ir įvykiai yra pažymėti karo prieš suverenią tautą temos... Bet kartu per kasdienį gyvenimą joje stipriai jaučiama viltis. Jaučiama, kad tiesa yra Ukrainos ir mūsų, ją palaikančių, pusėje ir tiesa veda į pergalę prieš agresorę maskvėnų federaciją“, – teigė EP narys prof. L. Mažylis.

Laisvė, demokratija, nepriklausomybė, pagarbūs santykiai tarp valstybių yra tos

tybės atkūrimo procesas. 1918 m. vasaris–kovas“ (bendraautorė Rasa Zozaitė) apie Lietuvos Tarybos veiklą, kurios rezultatas – Vokietija pripažino nepriklausomą Lietuvos valstybę. Antroji – jau minėta naujausia knyga-dienoraštis „Vėl karas Europoje“, kurios centrinė tema – europinių ir bendražmogiškųjų vertybių gynimas, EP veiksmai remiant Ukrainą“, – pristatė L. Mažylis. Diskusijoje pristatomas laikotarpis atspindi, kaip svarbu yra istorinė atmintis šiandienos sprendimams dabartinių geopolitinių iššūkių kontekste. ■

**Europos Parlamento
narių biurų
kontaktai:**

EP narių A. Kubiliaus,
R. Juknevičienės ir
L. Mažylio biuras
Gedimino pr. 56-20, Vilnius.

EP nario
prof. L. Mažylio biuras
*Vytauto g. 53, Palanga.
V. Putvinskio g. 62,
404 kab., Kaunas.*

EP narių A. Kubiliaus ir
R. Juknevičienės biuras
*Respublikos g. 36, Panevėžys
Vilniaus g. 39, Kaunas.*

www.elpnariai.lt

ISSN 2669-0942
Tiražas 5 000 vnt.

Leidinį parengė EP narių A. Kubiliaus, R. Juknevičienės ir L. Mažylio biuro Viešųjų
ryšių grupė. Leidinys parengtas bendradarbiaujant su ELP frakcija.

Europos liaudies partijos (ELP) frakcijos delegacijos Lietuvoje informacinis leidinys.